

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXXXIV. — Izdan in razposlan 2. dne septembra 1916.

Vsebina: (Št. 283—285.) 283. Ukaz o omejitvah podelovanja in otujevanja bombaževih prej, bombaževega tkanega in na stanu delanega blaga in bombaževega ali polvolnena tkanega ali na stanu delanega moškega perila. — 284. Ukaz, s katerim se prepoveduje podelovanje ječmena v pivovarski slad. — 285. Ukaz, s katerim se izpreminja ministrstveni ukaz z dne 14. julija 1916. l., s katerim se omejuje poraba mesa in masti.

283.

Ukaz trgovskega ministra in ministra za deželno bran z dne 31. avgusta 1916. l.

o omejitvah podelovanja in otujevanja bombaževih prej, bombaževega tkanega in na stanu delanega blaga in bombaževega ali polvolnena tkanega ali na stanu delanega moškega perila.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Predmeti, za katere velja ukaz.

Naslednja določila veljajo za:

Vse sirove, beljene, barvane, potiskane, mercerizirane, enovite in enkrat sukane bombaževe preje, nadalje

vse sirovo, beljeno, barvano, mercerizirano, pestro tkano in potiskano bombaževo tkano in na stanu delano blago, všteti tako bombaževo blago, ki ima efektne niti iz drugih tvarin, brez ozira na širino, vstavek, vzorec, barvo in številko preje, ter nove (to je nerabljene) tkane ali na stanu

delane bombaževe ali polvolnene moške srajce in moške spodnje hlače, oziroma iz bombaževega ali polvolnena tkanega ali na stanu delanega blaga konfekcionirane moške srajce in moške spodnje hlače, kolikor to blago in te vrste perila presegajo nastopno ustanovljene najmanjše teže in ne spadajo pod izjeme, določene v § 4.

Te najmanjše teže znašajo za

bombaževe baržune in pliš 220 g na kvadratni meter,

vse ostalo bombaževo tkano in na stanu delano blago, izvzemši obvezila, 80 g na kvadratni meter,

moško perilo 200 g za posamezni kos. Obvezilno blago vsake vrste spada pod določila ukaza brez ozira na težo.

Pod določila tega ukaza z izjemami, ustanovljenimi v § 4, spadajo ne le množine označenih prej, blaga in perila, kar jih je v tuzemstvu, ko dobi ukaz moč, temveč tudi množine, ki se izgotovijo potem, ko je dobil ukaz moč.

§ 2.

Omejitev podelovanja.

Vsako podelovanje ali obdelovanje v § 1 označenih prej in blaga je dovoljeno, kolikor

niso v §§ 4 in 7 ustanovljene izjeme, ko je dobil ta ukaz moč, le tedaj, ako se za podelovanje ali obdelovanje od primera do primera podelé posebna dovoljenja.

Prošnje za dovoljenje za podelovanje ali obdelovanje v § 1 imenovanih prej in blaga je vlagati pri vojni zvezi industrije bombaža, uporabljaje obrazce, ki se dobivajo tam. O prošnjah za podelovanje ali obdelovanje imenovanih tvarin, da se izpolné naročila vojaške uprave, odloča vojno ministrstvo, ki se pri naročilih uprave deželne brambe sporazume z ministrstvom za deželno bran. O vseh drugih prošnjah odloča trgovinsko ministrstvo. Ako se tičejo te prošnje naročil drugih osrednjih oblastev, se trgovinsko ministrstvo sporazume o takih prošnjah s temi osrednjimi oblastvi.

Dovoljeno ostane podelovanje ali obdelovanje teh prej in tega blaga, kolikor je to potrebno, da se konča posamezni delovni proces, ki je že začel dne razglasitve tega ukaza. Kdor se hoče poslužiti tega dovoljenja, mora to naznaniti s posebno zglasilnico, ki se dobi od vojne zveze za industrijo bombaža, Dunaj, I., Maria Theresienstraße 32, in ki jo je poslati tej zvezi, ko so se natančno izpolnili vsi razpredelki.

§ 3.

Omejitev otujevanja.

V § 1 oznamenjene preje, blago in perilo se ne smejo otujevati ali izročati brez posebnega dovoljenja, kolikor niso v naslednjih paragrafih ustanovljene izjeme. Izpremeniti kraj hrambe teh predmetov je dopustno le, ko se je poprej naznanilo vojni zvezi za industrijo bombaža.

Prošnje za dovoljenje otujevanja ali izročanja oznamenjenih prej, blaga in predmetov je vlagati pri vojni zvezi za industrijo bombaža.

O prošnjah za dovoljenje otujevanja ali izročanja v § 1 imenovanih prej, blaga in predmetov, da se založi vojaška potrebščina, odloča vojno ministrstvo, pri prošnjah za založbo potrebščine uprave deželne brambe, v porazumu z ministrstvom za deželno bran. O prošnjah o oprostitvi iz zalog trgovine za namene nadrobne prodaje odloča po ukazilih, ki jih je dalo trgovinsko ministrstvo v porazumu z vojnim ministrstvom in ministrstvom za deželno bran, vojna zveza za industrijo bombaža, privzemši pridane svetovalce iz trgovskega stanu. O vseh drugih prošnjah odloča trgovinsko ministrstvo, ki se, če

se tičejo te prošnje naročil drugih osrednjih oblastev, sporazume s temi osrednjimi oblastvi.

Določila § 3 ministrstvenega ukaza z dne 13. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 100), po katerem je dovoljeno prodajati sirove preje do vštete št. 60 in iz takih prej narejene sukance, sirovo blago in iz sirovega blaga konfekcionirane predmete, nadalje blago za uniforme, nahrbtnike, krušne vreče in šotore le vojaški upravi in središču za bombaž d. dr., se ne izpreminjajo s sprednjimi odredbami.

§ 4.

Izjeme.

Od prepovedi podelovanja ali obdelovanja, otujevanja in izročanja je izvzeto:

1. blago, ki je v posesti zasebnikov določeno za lastno rabo, vštévši moško perilo;

2. vezeninsko in čipkasto blago, tapiserijsko blago, bombaževe vrpce;

3. tiste množine, ki se potrebujejo za izvrševanje oblastvenih naročil, kolikor so dne, katerega dobi ukaz moč, na taka naročila nanašajoče se dokaznice predložene vojni zvezi za industrijo bombaža;

4. tiste množine, za katere je trgovinsko ministrstvo, preden dobi ta ukaz moč, izjemoma dovolilo podelovanje ali obdelovanje in otujevanje ali za katere se v bodoče podelé taka dovoljenja;

5. beljene, barvane, potiskane, mercerizirane, enovite in enkrat sukane preje ter beljeno barvano, mercerizirano, pestro tkano in potiskano bombaževo tkano in na stanu delano blago in tkane ali na stanu delane bombaževe ali polvolnene moške srajce in moške spodnje hlače, oziroma iz bombaževega ali polvolnena tkanega ali na stanu delanega blaga konfekcionirane moške srajce in moške spodnje hlače, ki so določene za izvrševanje že danih naročil vojaške uprave, c. kr., kraljevih ogrskih oblastev, bosensko-hercegovinske deželne vlade ali Avstrijske ali Ogrske družbe Rdečega križa, ako se ta porabá dokaže vojni zvezi za industrijo bombaža v osmih dneh potem, ko je dobil ukaz moč, ter vpošlje izvirno naročilo in navede zaostanek dobave;

6. vse v § 1 oznamenjeno blago in predmeti, ki so ob času, ko dobi ukaz moč, v lasti države, dežel, avstrijske družbe Rdečega križa, bolniških blagajnic, javnih in zasebnih bolnic.

Od prepovedi otujevanja in izročanja so izvzete: v § 1 oznamenjene preje, bombaževo tkano in na stanu delano blago in perilo, ki se je po 1. dnevu januarja 1916. l. uvozilo iz carinskega inozemstva ali se še uvozi, kolikor se je ta uvoz dokazal združenemu avstrijskemu in ogrskemu središču za bombaž, oziroma se dokaže vojni zvezi za industrijo bombaža v 8 dneh potem, ko je dobil ukaz moč ali ko se je uvozilo blago.

Blago, ki se prodaja na podstavi navedenih izjemnih določil, mora imeti na vsakem celem kosu poseben znak (natisk, obešen listek), iz katerega je razvidna firma, kateri se je podelilo izjemno dovoljenje, oziroma potrdilo uvoza, in datum tega dovolila ali potrdila.

§ 5.

Oprostitev za nadrobno prodajo.

Posestnikom v § 1 imenovanega bombaževga blaga in perila je brez posebnega dovoljenja dopuščeno na drobno prodati odstotni postavek v njihovi posesti nahajajočega se blaga, ki ga je trgovinsko ministrstvo vsakočasno oprostilo za posamezne kategorije blaga. To dopuščenje pa je vezano na naslednje pogoje:

- a) za nadrobno prodajo oproščene zaloge se smejo prodajati posameznemu neposrednjemu porabniku le v množinah do 20 m blaga največ, oziroma do pol tucata kosov perila;
- b) nadrobne prodajne cene za oproščene množine ne smejo nikakor presežati cen, ki jih je posestnik dosegel v nadrobni prodaji, preden je dobil ukaz moč;
- c) o teh prodajah se morajo pisati posebni zapiski, v katere se mora kontrolnim organom, ki jih postavi trgovinsko ministrstvo, vsakčes dovoliti vpogled.

Za prva dva mesca po dnevu, katerega dobi ukaz moč, se oprošča v § 1 oznamjenega tkanega in na stanu delanega blaga in vrst perila:

10 odstotkov zalog beljenega ali merceriziranega blaga,

10 odstotkov zalog pestro tkanega blaga,

10 odstotkov zalog barvanega in potiskanega blaga, toda najmanj 600 metrov v imenovanih kategorijah skupaj;

10 odstotkov zalog moškega perila, toda najmanj 10 tucatrov srajc in hlače skupaj.

Izbira množin, ki se prodajo, je v okviru teh določil dana posestniku na voljo.

§ 6.

Prodajanje in izročanje središču za bombaž d. dr.

Ne kraté zapore se smejo v § 1 oznamenjene preje, blago in predmeti prodajati in izročati središču za bombaž d. dr. Pri središču za bombaž d. dr. pa so pod določili §§ 2 in 3.

§ 7.

Izjemna določila za konfekcijske obrate in občekoristne šivalnice.

Konfekcijski obrati in občekoristne šivalnice smejo, ko dobi ta ukaz moč, že prirezano blago, ki je v njihovi posesti, ter 25 odstotkov svojih drugih zalog beljenega, merceriziranega, pestro tkanega, barvanega ali potiskanega blaga podelati v teku 2 mesecev potem, ko je dobil ta ukaz moč. Kdor se hoče poslužiti tega dovoljenja, je dolžen vpslati vojni zvezi za industrijo bombaža v 8 dneh seznamek zalog prirezanega in ne prirezanega blaga, kar jih je ob času, ko dobi ta ukaz moč.

Na podstavi teh določil narejene moške srajce in moške spodnje hlače pa so zavezane omejitvam tega ukaza.

§ 8.

Hramba pod zaporo dejanih tvarin in predmetov.

Posestniki prej, blaga in predmetov, gledé katerih velja prepoved podelovanja, obdelovanja, otujevanja in izročanja, so dolžni hraniti jih s skrbnostjo rednega trgovca, dokler se ne ukrene drugače.

V zmislu § 5 za nadrobno prodajo oproščene zaloge je hraniti ločeno od drugih zalog in jih označiti za take zaloge s pripravnimi napisi, obešenimi listki i. dr. Ločiti in označiti se morajo v 14 dneh, odkar je dobil ta ukaz moč.

§ 9.

Kontrola.

Da se zagotovi izpolnjevanje določil tega ukaza, postavi trgovinsko ministrstvo kontrolne organe, ki imajo vsakčes pristop do vseh obratov, ki se jih tiče ukaz, in katerim je na zahtevanje dovoljevati vpogled v vse zadevne poslovne knjige, dopisovanje in druge zapiske.

Gledé kontrole pri pripadnikih vojne zveze za industrijo bombaža veljajo vrhutega določila,

ustanovljena v § 4 ukaza z dne 26. avgusta 1916. l. (drž. zak. št. 273) o ustanovitvi vojne zveze industrije bombaža.

§ 10.

Kazenska določila.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju dolžnosti, ustanovljenih v tem ukazu, kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali z zapornimi kaznimi do šest mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo.

§ 11.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve. Istega dne izgubi moč ministrstveni ukaz z dne 29. decembra 1915. l. (drž. zak. št. 396).

Georgi s. r.

Spitzmüller s. r.

284.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 1. septembra 1916. l.,

s katerim se prepoveduje podelovanje ječmena v pivovarski slad.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje tako:

§ 1.

Podelovanje ječmena v pivovarski slad je od 4. dne septembra naprej prepovedano, dokler se ne ukrene drugače. Ta prepoved se ne uporablja na ječmen, ki se je že namočil pred tem dnevom.

Podjetja, ki izdelujejo pivovarski slad, so dolžna svoje zaloge ječmena, kar jih je tega dne, najdalje v treh dneh po razglasitvi tega ukaza naznaniti vojnemu prometnemu zavodu za žito na Dunaju in smejo razpolagati s temi zalogami le tako, kakor jim naroči vojni prometni zavod za žito. Imetniki in hranilci teh množin ječmena so dolžni skrbeti za to, da se strokovnjaško ravna z njimi in da se ohranijo.

Pivovarne in sladarne so vrhutega dolžne svoje zaloge ječmena, kar jih je tega dne, naznaniti pivovarskemu središču na Dunaju (I., Kärntnerstraße 23), oziroma središču za slad na Dunaju (I., Schenkenstraße 10).

§ 2.

Trgovinski minister more v porazumu z udeleženi ministri dovoljevati izjeme od prepovedi, zaukazane v § 1.

§ 3.

Zaloge slada, kar jih je dne razglasitve tega ukaza v pivovarnah, in sicer gotovega slada in slada, ki je v delu in ki se je izdelal iz ječmena novega pridelka, se devajo pod zaporo. S tem množinami slada mora razpolagati pivovarsko središče po načelih, ki so ustanovljena z ministrstvenim ukazom z dne 3. avgusta 1916. l. (drž. zak. št. 243) o ustanovitvi pivovarskega središča za razdeljevanje pivovarskih tvarin pivovarnam.

§ 4.

Politična oblastva morejo, da nadzorujejo izpolnjevanje tega ukaza, po uradnih organih ali po nalašč za to postavljenih izvedencih, ki so gledé varovanja opravilne tajnosti s prisego vzeti v dolžnost, ogledovati po vseh opravih prostorih podjetij, ki izdelujejo slad, in vpogledovati v vse poslovne zapiske.

Podjetniki so dolžni v prvem odstavku omejenim nadzornim organom dajati zahtevana pojasnila.

§ 5.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov kaznujejo politična oblastva I. stopnje, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo, z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev.

Ako stori prestopok obrtnik, se more razen tega odrediti, da se odvzame obrtna pravica, ako so dani pogoji § 133 b, odst. 1, lit. a) obrtnega reda.

§ 6.

Ta ukaz dobi moč dne, katerega se razglasi.

Zenker s. r.

Leth s. r.

Spitzmüller s. r.

Handel s. r.

285.**Ukaz voditelja ministrstva za notranje stvari v porazumu z udeleženi ministri z dne 1. septembra 1916. l.,**

s katerim se izpreminja ministrstveni ukaz z dne 14. julija 1916. l. (drž. zak. št. 218), s katerim se omejuje poraba mesa in masti.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje tako:

Člen I.

Prvi odstavek § 1 in § 2 ministrstvenega ukaza z dne 14. julija 1916. l. (drž. zak. št. 218), s katerim se omejuje poraba mesa in masti, se izpreminjata in se morata glasiti tako:

§ 1, odstavek 1.

Prodajati meso, sirovo ali pripravljeno (kuhano, pečeno, prekajeno, nasoljeno i. dr.) ter oddajati meso in jedila, ki so docela ali deloma iz mesa, je z izjemo, določeno v § 2, prepovedano v ponedeljek, sredo in petek vsakega tedna. Z enako izjemo se tudi v zasebnih gospodarstvih (gospodinjstvih) ne smejo uživati meso in jedila, ki so docela ali deloma iz mesa, ob teh dnevih tedna.

§ 2.

En dan izmed dni v tednu, navedenih v § 1, odstavek 1, je dovoljeno prodajati, ter oddajati in uživati ovčje meso. Politično deželno oblastvo mora določiti in javno naznaniti ta dan.

Člen II.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Zenker s. r.

Spitzmüller s. r.

Handel s. r.

